

00.03.00-A00-1-15

70. Forslag til Frikommuneforsøgsordning sammen med kommunerne i Business Region Aarhus

Beslutningstema

Stillingtagen til deltagelse i frikommuneansøgning "Effektiv støtte for vækst" sammen med kommunerne i Business Region Aarhus.

Økonomi

Ingen umiddelbare bemærkninger

Sagsfremstilling

Den politiske styregruppe i Business Region Aarhus har på møde den 24. februar 2016 besluttet at udarbejde forslag til en fælles frikommuneansøgning med "Effektiv støtte til vækst" som overskrift. En arbejdsgruppe har udarbejdet et sådant forslag, som har været behandlet i Business Region Aarhus' administrative styregruppe den 31. marts 2016. Forslag til frikommuneansøgning fremgår af vedhæftet bilag.

Ansøgningen er udarbejdet inden for de rammer, som er udstukket af Social- og Indenrigsministeriet, herunder krav om beskrivelse af centrale og fælles udfordringer, overordnede lovgivningsmæssige barrierer samt mulige løsninger og ambitiøse mål. Det bemærkes dog, at der i invitationen fra ministeriet er lagt op til udpegning af 5-7 netværk med op til seks kommuner i hvert. Social- og Indenrigsministerens invitation til det nye frikommuneforsøg fremgår af vedhæftede bilag.

Ud over de fælles overordnede udfordringer og målsætninger er der i ansøgningen skitseret en række forslag til mulige konkrete frikommuneforsøg inden for planområdet samt beskæftigelse og erhverv. Der er alene tale om indledende overvejelser, og som nævnt i vilkårene for frikommuneforsøget behøver ikke alle netværkets kommuner at gennemføre de samme forsøg.

Som det fremgår af vedhæftede bilag vil en hovedkategori af forsøg omhandle følgende undertemaer og overskrifter.

Smartere Processer;

- Overførsel til byzone uden lokalplan
- Udvidet adgang til tillæg til lokalplaner ved mindre ændringer
- Byzonetilladelser
- Adgang til generelle dispensationer fra lokalplaner
- Redegørelseskravet i lokalplaner
- Mindre ændringer af kommuneplanen uden kommuneplantillæg
- Udvidet delegationsadgang til ændringer af kommuneplanrammer
- Øget adgang til midlertidighed i planlægningen
- Generel nedsættelse af høringsfristerne
- Ændring af lokalplanområdet ved den endelige vedtagelse
- Konsulentbistand til lokalplanlægning
- Udpegning af bevaringsværdige bygninger

Fleksibel planlægning for detailhandel

- Udvidelse af bymidter
- Mulighed for udvalgsvarebutikker over 2000 m²
- Detailhandel i bydelscentre
- Store udvalgsvarer som ny kategori i detailhandelsbestemmelserne

Øget kommunalpolitisk råderum

- Øget samspil mellem miljø- og planlovgivning
- Generel ophævelse af beskyttelseslinier i byzoner
- Smidigere administration af kystnærhedszonen
- Prioriteret miljøtilsyn
- Statslige interesser i forhold til udlæg og rummelighed
- Vindmølleplanlægning
- Mulighed for byudvikling i OSD områder
- Naturbeskyttelseslovens skiltebestemmelser
- Administration af strandbeskyttelseslinien
- Planlovens landzonebestemmelser

Beskæftigelse & Erhverv

- En mere fleksibel og effektiv beskæftigelsesindsats
- Enklere administration af specialiseret udenlandsk arbejdskraft
- Enklere administration af kvalificeret udenlandsk arbejdskraft

Forslaget til frikommuneansøgning drøftes lokalt i Business Region Aarhus i løbet af april. Herefter vil Viborg Kommune, der i den administrative styregruppe er udpeget som den netværksansvarlige frikommune, indsende ansøgningen til Social- og Indenrigsministeriet inden den 1. maj 2016.

Såfremt Business Region Aarhus udpeges som nyt frikommunenetværk i perioden 2016-2019, vil der skulle igangsættes et arbejde med at konkretisere og evt. supplere de i ansøgningen skitserede forslag til frikommuneforsøg frem mod ansøgningsfristen den 1. november 2016. Disse konkretiserede frikommuneansøgninger kan forventes forelagt politisk behandling i kommunalbestyrelser/byråd i oktober 2016. Der forventes nye ansøgningsrunder med frister den 1. april 2017 og 1. november 2017.

Kommunikation

Beslutning meddeles Business Region Aarhus.

Administrationen indstiller,

at Hedensted Kommune tilslutter sig at deltage i et eventuelt frikommuneforsøg " Effektiv støtte for vækst" sammen med kommunerne i Business Region Aarhus.

Beslutning

Godkendt.

Bilag

- Udkast til frikommuneansøgning fra 12 kommuner i netværket Business Regi....pdf
- Brev til kommunerne vedrørende frikommuneforsøg
- Invitationsskrivelse Frikommuneforsøg

Til alle landets kommuner

Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon 33 92 93 00
sim@sim.dk
www.sim.dk

Sagsnr.
2016-2136

Doknr.
336780

Dato
30-03-2016

Forlængelse af ansøgningsfristen for frikommuneforsøg

Social- og indenrigsminister Karen Ellemann har besluttet at forlænge ansøgningsfristen til det nye frikommuneforsøg, så kommunerne nu har frem til den 1. juni 2016 til at søge om at blive frikommunenetværk.

Det ligger ministeren på sinde, at der også i forbindelse med frikommuneforsøget skal være en god og åben dialog mellem ministeriet og kommunerne. Derfor er der lyttet til flere kommuners ønske om at få mere tid til at finde sammen i netværk og udvikle fælles idéer til forsøgene.

Hensigten med at organisere kommunerne i netværk er, at det skal føre til øget samarbejde og videndeling mellem kommunerne og mulighed for mere vidtgående forsøg med afsæt i relevante samfundsmæssige problemstillinger.

Social- og Indenrigsministeriet samt andre relevante ministerier står til rådighed for sparring med kommunerne, ligesom KL tilbyder hjælp til kommunerne med at finde sammen i netværk.

På baggrund af ansøgningerne sigter Social- og Indenrigsministeriet efter at udpege de nye frikommuner i begyndelsen af september 2016. For yderligere information henvises til ministeriets hjemmeside www.sim.dk, der løbende opdateres, som frikommuneforsøget skrider frem.

Med venlig hilsen
Torben Buse
Afdelingschef, Kommunal- og Regionaløkonomi

Til alle landets borgmestre

Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon 33 92 93 00
sim@sim.dk
www.sim.dk

Sagsnr.
2015 - 5826

Doknr.
273075

Dato
15-01-2016

Invitation til nyt frikommuneforsøg

Regeringen har med KL aftalt at igangsætte et nyt frikommuneforsøg i perioden 2016 - 2019, hvor udvalgte kommuner får vidtgående muligheder for at afprøve nye måder at varetage de kommunale opgaver på.

Formålet er at få ny viden og praktiske erfaringer, som kan bidrage til forenkling af statslige regler og erfaring med nye løsninger, der samlet understøtter en bedre og mere effektiv lokal styring.

For at fremme fælles idéudvikling og videndeling skal kommunerne som noget nyt ansøge sammen i kommunale netværk om at lave forsøg inden for et fælles tema. Alle frikommuner i et netværk gennemfører ikke nødvendigvis de samme forsøg, men inspirerer og udveksler erfaringer med hinanden løbende.

Til inspiration kan regeringen pege på følgende mulige temaer for frikommuneforsøg:

- Mere valgfrihed og selvbestemmelse for borgerne, fx fritvalgsbeviser og lokalråd mv.
- Inddragelse af private leverandører og OPS
- Mere sammenhængende indsatser på tværs af sektorområder
- Mere fleksibel og effektiv beskæftigelsesindsats
- Nytænkning af integrationsområdet
- Bedre styring af det specialiserede socialområde
- Bedre rammer for kommunerne til at fremme vækst og udvikling i landdistrikter

Det skal understreges, at temaerne ovenfor er til inspiration, og at interesserede kommuner kan formulere andre temaer, som man som kommunalt netværk ønsker at udføre forsøg inden for.

Ved udvælgelsen af frikommunenetværk vil der blive lagt vægt på ambitionsniveauet med fokus på beskrivelsen af målsætninger, forventede resultater og forsøgenes landsdækkende perspektiv i forhold til at kunne omsætte gode erfaringer til praksis i alle kommuner, herunder i form af lovændringer. Endvidere vil der indgå et hensyn til variation i kommunernes størrelse og geografiske placering.

De udvalgte frikommuner vil inden for temaet for netværket kunne søge om fritagelse fra regler eller ændret regelgrundlag, men der kan ikke laves forsøg, som er i strid med grundloven eller EU-regler, giver frikommunerne økonomiske fordele på bekostning af andre eller bryder afgørende med borgernes retssikkerhed.

Regeringen stiler efter at udpege 5-7 frikommunenetværk, der som udgangspunkt kan bestå af op til 6 kommuner.

Det nye frikommuneforsøg vil indgå i regeringens samlede indsats for regelforenkling i kommunerne. For at frikommunerne kan bidrage bedst muligt til denne indsats, ønsker regeringen at få alle gode idéer i spil.

Frikommuneforsøget skal også ses i sammenhæng med det styrings- og effektiviseringsprogram, som KL og kommunerne netop har igangsat. Det er oplagt, at spændende bud på nytænkning af de lovgivningsmæssige rammer for den kommunale opgavevaretagelse, som formuleres her, kan afprøves i det nye frikommuneforsøg.

[Der kan læses mere om det nye frikommuneforsøg på www.sim.dk](http://www.sim.dk), hvor der også er nærmere information om ansøgningsproces, mulighed for sparring med relevante ministerier mv. Ansøgningsfristen er den 1. maj 2016.

Jeg har store forventninger til, at de nye frikommunenetværk vil vise vejen til en ambitiøs og perspektivrig nytænkning af rammerne for den kommunale opgavevaretagelse. Frikommuneforsøget er en vigtig murbrækker for generel regelforenkling og dermed også for vores fælles mål om en bedre og enklere lovgivning, der understøtter en stærk og effektiv kommunal sektor.

Jeg vil hermed opfordre alle kommuner til nu at gå i dialog med hinanden om fælles udfordringer, som kan danne basis for en ansøgning om at blive frikommunenetværk.

Med venlig hilsen
Karen Ellemann

Udkast til frikommuneansøgning fra 12 kommuner i netværket Business Region Aarhus

Effektiv støtte til vækst

1. Indledning

Udviklingen af den velfærdsmodel, vi kender, er afhængig af vækst. En motor i vækstskeleten er de større bysamfund, der kan tiltrække investeringer, arbejdspladser og borgere. Den østjyske millionby i form af Business Region Aarhus, som frem mod 2025 runder 1 mio. indbyggere, er et sådant vækstcenter, hvor 12 kommuner med forskellige styrkepositioner samarbejder tæt i et vækstfokuseret netværk.

Ved at lade kommunerne i Business Region Aarhus udgøre et frikommunenetværk, som søger nye veje til at understøtte lokalforankret vækst, vil der være en unik mulighed for at undersøge og dokumentere, hvordan en række konkrete tiltag vil fungere i forskellige lokale kontekster i de 12 kommuner. Den geografiske nærhed i netværket vil minimere administrationen af forsøget og smidiggøre beslutningsprocesserne.

Et naturligt hovedindsatsområde under frikommuneforsøget "Effektiv støtte til vækst" vil være planområdet. En række bestemmelser i plan- og naturbeskyttelseslovene foreskriver unødvendige hindringer for en smidig dialog med interessenter og berørte parter. Ved i højere grad at overdrage et politisk råderum til lokalpolitikere til at tilrettelægge værdiskabende planprocesser og planlægge mere fleksibelt på udvalgte områder, opnås gode rammebetingelser for fortsat og udbygget vækst.

Også inden for beskæftigelse og erhverv administreres der i kommunerne lovgivning, hvor smidigere rammer kunne være befordrende for den lokale vækst. For eksempel på beskæftigelsesområdet, hvor færre regler for kontakt og aktivering af ledige forventes at kunne betyde en væsentlig afbureaukratisering, så de administrative ressourcer kan bruges på at sikre virksomhederne kvalificeret og rettidig arbejdskraft.

Nedenfor vil vi kort skitsere de centrale og fælles udfordringer, vi står overfor, og de overordnede målsætninger, som skal være styrende for vores frikommunesatsning. Efterfølgende er opridset en række forslag til konkrete frikommuneforsøg, herunder i kort form hvad den lovgivningsmæssige udfordring består i, og hvilken løsning vi ser for os.

2. Baggrund for ansøgningen

Business Region Aarhus er dannet med det formål at samarbejde om at skabe vækst og at få de lokale forudsætninger herfor sat på dagsordenen. Viborg Kommune har i perioden 2012-2015 været den eneste midtjyske frikommune, men sammen ønsker de 12 kommuner nu at bygge videre på – og udbygge – en række af de positive erfaringer, der allerede er gjort på primært planområdet men også inden for beskæftigelse og erhverv.

Ved i frikommunesammenhæng at bygge videre på et eksisterende netværk opnås en effektiv sparring og erfaringsudveksling undervejs i projektet.

2.1 Centrale og fælles udfordringer

Som *business region* er de 12 kommuner tilsammen et vækstområde med gode muligheder for tiltrækning af virksomheder og specialiseret arbejdskraft. Samtidig opleves det, at der hver dag skal arbejdes hårdt på at skabe de lokale rammer, som fremmer en god dialog med virksomheder, der ønsker at etablere sig eller udvide eksisterende rammer, samt borgere, der ønsker at flytte eller pendle efter job.

Som central barriere i dette arbejde står ofte de proceskrav, som er indskrevet i lovgivningen. For eksempel er der på planområdet en række processer, som i den konkrete situation ikke giver mening eller tilføjer den endelige afgørelse værdi. Disse processer kan have tjent demokratiske hensyn i en tid med generelt langsommere omstillingstakt og besværligere kommunikationsveje. I et moderne, højteknologisk samfund bør man på én og samme tid kunne garantere den nødvendige inddragelse og effektive beslutningsgange.

I dag er de danske kommuner nødt til at allokere så mange ressourcer som muligt til at møde stigende serviceforventninger i en aldrende befolkning. Denne ressourcefokusering sker samtidig med egne og udefra kommende krav til effektivisering. For at mindske virkningen af dette fortløbende arbejde med ressourceoptimering er det tvingende nødvendigt at "gøre kagen større" gennem øget vækst.

I netværkssammenhæng under KL, hvor både kommunale repræsentanter og erhvervsfolk er samlet er det ved flere lejligheder fremført, at bureaukratiske beslutningsprocesser passer dårligt med erhvervslivets ønske om investeringsikkerhed. Med andre ord: Hurtig afklaring og sagsbehandling skaber investeringsvilje!

Detaljerede nationale regelsæt skaber grundlag for ensartet administration på tværs af landet. Imidlertid sidder der i hver kommune en demokratisk valgt forsamling, som med lokalkendskab har mulighed for – sag og situation in mente – at tilrettelægge meningsfulde processer. Der mangler i lovgivningen på flere områder hylder med forskellige redskaber, som lokalpolitikere kan bringe i anvendelse efter konkrete afvejninger.

2.2 Overordnede lovgivningsmæssige barrierer

Som frikommunenetværk ønsker de 12 kommuner at udfordre konkrete bestemmelser i blandt andet planloven og naturbeskyttelsesloven samt i forskellig lovgivning på beskæftigelsesområdet.

De konkrete eksempler på lovgivningsmæssige barrierer fremgår af de eksempler på forsøg, som kommunerne i Business Region Aarhus har identificeret i den korte proces op til indeværende ansøgning, jf. afsnit 4.

3. Formål med frikommuneforsøgene

Under overskriften "Effektiv støtte til vækst" ønsker de 12 frikommuner i netværket Business Region Aarhus at styrke væksten generelt i området.

Dette vil vi blandt andet gøre på følgende måde:

- Gennem planlægning der er tilpasset den konkrete ansøgning og situation vil vi skabe større investeringslyst i private virksomheder. Sammen med arbejdsmarkedets parter vil vi dokumentere investeringsudviklingen 2016-2019.'
- Vi vil reducere den procestid i sagsbehandlingen, som ikke har direkte effekt i forhold til slutproduktet. Vi vil måle på dels tidsforbruget til lokalplanlægning før og efter iværksættelsen af frikommuneforsøgene, dels hvor mange unødvendige processer, der spares bort.

4. Eksempler på mulige løsninger gennem konkrete forsøg

Frikommunenetværket under Business Region Aarhus har identificeret en række eksempler på konkrete frikommuneforsøg, som vil være udgangspunktet for det forsøgsarbejde, som skal påbegyndes primo 2017. De overordnede forsøgsbeskrivelser vil således skulle konkretiseres frem mod den udmeldte ansøgningsfrist for udpegede frikommunenetværk den 1. november 2016.

En hovedkategori af forsøg falder inden for planområdet med følgende undertemaer:

- Smartere processer
- Fleksibel planlægning for detailhandel
- Øget kommunalpolitisk råderum

Desuden er der under overskriften "Beskæftigelse og erhverv" skitseret nogle få forsøg. Der vil løbende i frikommuneforsøgets første år blive videreudviklet forsøg inden for denne kategori.

4.1 Smartere processer

4.1.1 Overførsel til byzone uden lokalplan

Problemstilling: Jf. planlovens § 34 kan arealer kun overføres fra landzone til byzone ved vedtagelse af en lokalplan. Det betyder, at der udarbejdes lokalplaner med tilhørende miljøvurderingsprocedure for en række mindre byggerier og projekter, der i øvrigt er i overensstemmelse med byggeloven og ikke i sig selv er lokalplanpligtige. Processen er ressource- og tidskrævende.

Løsningsforslag: Arealer, der allerede er udlagt i kommuneplanen, kan overføres til byzone ved beslutning i Byrådet. Nye arealer kan allerede med rammebestemmelser af passende detaljering, overføres til byzone ved kommuneplanlægningen.

Bestemmelse: PL § 34

4.1.2 Udvidet adgang til tillæg til lokalplaner ved mindre ændringer

Problemstilling: Et konkret projekt, der strider mod en lokalplans principper kan ikke gennemføres ved dispensation. En ny lokalplan er derfor nødvendig, uanset om der er tale om en mindre ændring. Processen er ressource- og tidskrævende.

Løsningsforslag: Det foreslås, at ændringen vil kunne udarbejdes som et tillæg til lokalplanen, der vedhæftes denne som bilag. Planlovens krav om redegørelse (planlovens § 16) vil alene omfatte tillæggets indhold. Høringsperioden reduceres til minimum 2 uger.

Bestemmelse: PL § 13, stk. 2

4.1.3 Byzonetilladelser

Problemstilling: Der udarbejdes mange projektlokalplaner for konkrete projekter med en afgrænset udstrækning fx et sundhedshus, en dagligvarebutik på 1.000 m² eller tæt-lav boligbebyggelse i boligområder. Der er i disse tilfælde reelt tale om udvidet byggesagsbehandling af de konkrete projekter– ikke egentlig planlægning.

Processen er ressource- og tidskrævende.

Løsningsforslag:

- 1) Disse kunne i stedet gennemføres ved, at der udarbejdes et forslag til en byzonetilladelse, med tilhørende vilkår, af det konkrete projekt med Byrådets bemærkninger. Herved vil det konkrete projekt kunne sendes i høring i 14 dage hos naboer, parter mv. samt offentliggøres.
- 2) Der gives mulighed for, at mindre projekter, der i udgangspunktet er lokalplanpligtige, kan gennemføres alene med byggetilladelse. Der gives hjemmel til der i byggetilladelsen kan stilles vilkår om hensyn, der ellers varetages gennem lokalplanlægningen.

Bestemmelse: PL § 13 m.fl.

4.1.4 Adgang til generelle dispensationer fra lokalplaner

Problemstilling: I henhold til planloven skal dispensationer ske ved en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde. Der kan således ikke meddeles generelle dispensationer. Dette betyder, at der skal gennemføres naboorientering og sagsbehandling i hvert enkelt tilfælde, uanset om der i et område gentagne gange dispenseres til den samme ændring. Alternativet er, at der lokalplanens bestemmelser ændres gennem ny lokalplan.

Løsningsforslag: Der gives mulighed for at meddele generelle dispensationer fra bestemmelser i en lokalplan. Dispensationer kan meddeles enten på baggrund af ansøgninger eller på Byrådets eget initiativ.

Bestemmelse: PL § 19

4.1.5 Redegørelseskravet i lokalplaner.

Problemstilling: Der er krav om en omfattende redegørelse til bl.a. lokalplaners forhold til øvrig planlægning på området.

Løsningsforslag: Omfanget af redegørelsen fastlægges af Byrådet ud fra det situationsbestemte behov ved enkle og ukomplicerede lokalplaner.

Bestemmelse: PL § 16

4.1.6 Mindre ændringer af kommuneplanen uden kommuneplantillæg

Problemstilling: Selv ganske små ændringer af en kommuneplan, f.eks. ændring af bebyggelsesprocent med få % eller en marginal udvidelse af et rammeområde, kræver vedtagelse af et kommuneplantillæg.

Løsningsforslag: Mindre ændringer af kommuneplanen kan gennemføres ved beslutning i Byrådet. Beslutning herom sendes i høring i minimum 2 uger.

Bestemmelse: PL § 23 a

4.1.7 Udvidet delegationsadgang til ændringer af kommuneplanrammer

Problemstilling: Selv ganske små ændringer af en kommuneplaners bestemmelser skal forelægges Byrådet.

Løsningsforslag: Der gives, som tilfældet er ved lokalplaner, adgang til, at Byrådet kan delegere kompetencen til at vedtage kommuneplanændringer til udvalg eller til forvaltningen.

Bestemmelse: PL § 23 a

4.1.8 Øget adgang til midlertidighed i planlægningen

Problemstilling: Mange områder omdannes i disse år fra f.eks. erhverv til boliger. Områderne udbygges i varierende takt, og der er ofte, på grund af f.eks. investeringstakten, behov for tilladele til forskellige midlertidige forhold. Dette er ikke muligt inden for de nugældende regler, hvis den vedtagne lokalplan foreskriver andre anvendelser eller udformninger af anlæg.

Løsningsforslag: Der gives hjemmel til, at en lokalplan indeholder bestemmelser om, at visse af en lokalplans bestemmelser i en given periode ikke skal opfyldes.

Bestemmelse: PL § 15

4.1.9 Generel nedsættelse af høringsfristerne

Problemstilling: Selv ved ganske små ændringer i en kommune- eller lokalplan skal et planforslag i offentlig høring i mindst 8 uger.

Løsningsforslag: Det overlades til Byrådet at fastsætte længden af høringsperioden.

Bestemmelse: PL § 24

4.1.10 Ændring af lokalplanområdet ved den endelige vedtagelse

Problemstilling: Der viser sig efter vedtagelsen af et lokalplanforslag og efter offentlig høring nu og da ønske om, eller behov for at udvide det område, der omfattes af planen. Dette kan med den nugældende lovgivning kun ske efter fornyet høring.

Løsningsforslag: Der gives hjemmel til, at lokalplanrådets udstrækning kan udvides mindre tilstødende arealer ved den endelige vedtagelse uden fornyet høring. Det forudsættes, at arealanvendelsen er den samme, som foreslået i planforslaget.

Bestemmelse: PL § 27

4.1.11 Konsulentbistand til lokalplanlægning

Problemstilling: Kommunen har mulighed for at kræve teknisk bistand fra bygherre ved udarbejdelse af lokalplaner i overensstemmelse med kommuneplanen. Det fremgår af vejledning, at bygherre kan hyre en konsulent eller kommunen kan hyre en konsulent på bygherres regning, men kommunen kan ikke kræve, at bygherre betaler for, at kommunen selv udarbejder lokalplanforslaget. I praksis er tidsbesparelsen i forvaltningen ved konsulentbistand ofte minimal.

Løsningsforslag: Bygherre kan betale til, at kommunen udarbejder lokalplanforslag, frem for at kommunen eller bygherre skal hyre konsulent til at udarbejde lokalplanforslag. Derved varetages lovens hensyn om, at planlægning ikke må trække i langdrag, samtidig med at forvaltningen reelt får mulighed for at udarbejde lokalplanforslaget hurtigt. Det vil svare til planlovens § 21c, der muliggør, at grundejer betaler for, at kommunen udarbejder planforslag. Der vil således gælde ensartede muligheder for betaling, uanset om lokalplanen er i overensstemmelse eller i modstrid med kommuneplanen.

Bestemmelse: PL § 13, stk. 3

4.1.12 Udpegning af bevaringsværdige bygninger

Problemstilling: Det fremgår af bygningsfredningsloven, at en bygning er bevaringsværdig, når den er optaget som bevaringsværdig i kommuneplanen eller omfattet af forbud mod nedrivning i en lokalplan. Registrering af bevaringsværdige bygninger sker indberetning til FBB. Jf. loven har FBB imidlertid ikke retsvirkning, så selvom bygningen er registreret i FBB med høj bevaringsværdi, så er den ikke jf. loven bevaringsværdig og kan fx ikke få støtte, ligesom nedrivning ikke forudsætter høring. Det er ressourcekrævende og ufleksibelt, at det kræver planlægning formelt at udpege en bygning som bevaringsværdig, ligesom det er u hensigtsmæssigt i forhold til bygninger, der ændrer status til ikke at være bevaringsværdige.

Løsningsforslag: Mulighed for at bygninger formelt registreres som bevaringsværdige alene ved indberetning til FBB efter partshøring af ejeren, så der ikke længere kræves kommuneplan eller lokalplan.

Bestemmelse: Bygningsfredningslovens § 17.

4.2 Fleksibel planlægning for detailhandel

4.2.1 Udvidelse af bymidter

Problemstilling: Planloven indeholder bestemmelser om at bymidten skal afgrænses efter en statistisk metode, der tager udgangspunkt i eksisterende forhold. Dette betyder, at Byrådets muligheder for at tilpasse afgrænsningen til ændrede behov er stærkt begrænsede.

Løsningsforslag: Beslutning om afgrænsning af bymidterne overlades til Byrådene ud fra en samlet vurdering af behov og lokale forhold. Afgrænsningen af bymidten skal fortsat ske i overensstemmelse med planlovens formål om at bevare og understøtte levende bymidter og et varieret udbud af detailhandel.

Bestemmelse: PL § 5, litra m

4.2.3 Mulighed for udvalgswarebutikker over 2.000 m²

Problemstilling: Efter planlovens regler må der i byer med under 40.000 indbyggere ikke fastsættes butiksstørrelser, der overstiger 2.000 m² brutto-etageareal for udvalgswarebutikker.

Løsningsforslag: Planlovens grænse på højst 2.000 m² for udvalgswarebutikker i byer med under 40.000 indbyggere suspenderes.

Bestemmelse: PL § 5, litra q

4.2.4 Detailhandel i bydelscentre

Problemstilling: Det i byer med færre end 40.000 indbyggere ikke er muligt at udvikle detailhandelen i bydelscentre i overensstemmelse med de reelle behov, da der højst må planlægges for op til 5.000 m² detailhandel i bydelscentre.

Løsningsforslag: Byrådet gives kompetencen til at fastlægge det samlede bruttoetageareal til detailhandel i bydelscentre samt afgrænsningen af bydelscentre ud fra det reelle behov i bydelen og under hensyn til planlovens formålsbestemmelser.

Bestemmelse: PL § 5, litra p

4.2.5 Store udvalgsvarer som ny kategori i detailhandelsbestemmelserne

Problemstilling: Butikker, der forhandler store udvalgsvarer (ikke særligt pladskrævende) som f.eks. køkkener, møbler, hårde hvidevarer, tæpper og gulve, børneudstyr, brændeovne, belysning, jagt- og fiskeriudstyr, knallerter, motorcykler og cykler, skal efter planlovens bestemmelser placeres i område bymidter, bydelscentre eller lokalcentre, og kan ikke placeres i områder udlagt til særligt pladskrævende varegrupper. Sådanne butikker er ofte forholdsvis store, og beslaglægger derfor en stor del af områdernes rummelighed. Der vil desuden til disse butikker være meget trafik med store køretøjer og trailere.

Løsningsforslag: Der gives Byrådene mulighed for at udlægge områder til butikker, der forhandler store udvalgsvarer. Der gives mulighed for, at sådanne butikker i et vist omfang kan placeres i områder udlagt til særligt pladskrævende varegrupper.

Bestemmelse: PL § 5, litra n

4.3 Øget kommunalpolitisk råderum

4.3.1 Øget samspil mellem miljø- og planlovgivning

Problemstilling: Det opleves i mange tilfælde, at miljølovens vejledende støjgrænser hindrer udviklingen af attraktive, tætte byområder med blandede byfunktioner. De vejledende støjgrænser administreres bindende, enten direkte i forbindelse med enkelt-sagsbehandling eller ved at gøre dem bindende i en lokalplan.

Der er et stigende behov for centralt beliggende boliger i midtbyerne, og samtidig er det et ønske, at erhvervsvirksomheder med arbejdspladser og aktivitet kan forblive i midtbyerne og bidrage til attraktive og levende bymiljøer.

I udpegede byomdannelsesområder er det muligt at dispensere fra støjgrænserne, men kun i en begrænset periode på 8-10 år. Hvis det ikke er målet, at virksomhederne skal flytte ud, er der behov for varige løsninger, der gør det muligt for erhverv og boliger at fungere sammen i byområderne.

Problemet er aktuelt i byomdannelsesområder, men også i andre byområder, hvor målet er at støtte vækst og udvikling af eksisterende virksomheder og samtidig åbne mulighed for nye funktioner.

Løsningsforslag: Det gøres muligt at overskride grænsen for virksomhedsstøj mod kompenserende miljøtiltag inden for en kortere afstand. Det kan fx være ved etablering af et særligt rekreativt område, en have eller en legeplads, tilføjelse af særlige LAR-løsninger, begrænse energiforbruget eller ved at begrænse biltrafikken i det pågældende område og dække en del af parkeringsbehovet ved at etablere fælles parkering uden for området.

Den konkrete løsning skal sikres gennem en lokalplan eller ved tinglysning på ejendommene, evt. i forbindelse med en 'byzonetilladelse'. Finansieringen kan fx tilvejebringes efter modellen for de kommunale parkeringsfonde.

Bestemmelse: PL §11, litra a

4.3.2 Generel ophævelse af beskyttelseslinjer i byzoner

Problemstilling: Byrådene har kompetencen til at dispensere fra naturbeskyttelseslovens bygge- og beskyttelseslinjer (bortset fra strandbeskyttelseslinjen). Kompetencen til at ophæve eller reducere linjerne ligger imidlertid hos Miljø- og Fødevarerministeren. Dette medfører ofte en lang sagsbehandling, hvor beslutning om ophævelse først kan træffes, når et lokalplanforslag er vedtaget.

Løsningsforslag: Byrådene gives kompetence til (delvist) at ophæve beskyttelseslinjer i byzone, når linjernes forløb fastlægges i en lokalplan.

Bestemmelse: NBL § 69

4.3.3 Smidigere administration af kystnærhedszonen

Problemstilling: Kystnærhedszonen sætter i dag særligt restriktive rammer for kommunernes planlægning fra kysten og ca. 3 km ind i landet og er således en udfordring for kommunen ift. at understøtte en strategisk udvikling af nogle af kommunens vigtigste vækstbyer.

Løsningsforslag: Kommunalbestyrelsen skal gives øget adgang til at planlægge for byudvikling inden for kystnærhedszonen.

Bestemmelse: PL kapitel 2, litra a

4.3.4 Prioriteret miljøtilsyn

Problemstilling: Lovgivningen stiller krav om, at bestemte virksomheder og landbrug skal have såkaldte prioriterede miljøtilsyn. Virksomhederne udpeges bl.a. ud fra deres beliggenhed. Tilsynene skal udføres uanset virksomhedernes reelle miljøtilstand. Der bruges ressourcer på virksomheder, hvis drift medfører ingen eller en meget minimal risiko.

Løsningsforslag: Kommunalbestyrelsen skal have ret til selv at udpege, hvilke virksomheder der skal udføres miljøtilsyn på.

Bestemmelse: Miljøtilsynsbekendtgørelsen § 5

4.3.5 Statslige interesser i forhold til udlæg og rummelighed

Problemstilling: Det fremgår af de statslige interesser i kommuneplanlægning 2017, at der ikke må inddrages mere areal til byvækst, end det er nødvendigt for at dække det forventede behov i planperioden (12 år). Det besværliggør strategisk langsigtet kommunal planlægning, der oftest har et længere tidsperspektiv, og det har ofte konsekvenser i forhold til at muliggøre byudvikling i forskellige bydele og i de mindre bysamfund. Ligeledes tager de statslige interesser ikke hensyn til behovet for alsidighed i udlæg af områder fx områder med forskellige anvendelser fx med henblik på opdeling af erhvervstyper, forskellige boligområder til forskellige målgrupper og bygningstyper etc.

Løsningsforslag: De statslige interesser bør begrænses til byudvikling i områder med særlige nationale hensyn som fx nationale natur- og landskabsværdier.

Bestemmelse: PL § 11 – lovforarbejder til lov nr. 571 af 24. juni 2005, § 11 a, stk. 1, nr. 1 samt de statslige udmeldinger.

4.3.6 Vindmølleplanlægning

Problemstilling: Det fremgår af bekendtgørelse om planlægning for vindmøller, at der ikke må fastlægges retningslinjer med generelle bestemmelser i kommuneplanen, der øger afstandskrav fra vindmøller til nabobeboelse. Dette begrænser byrådet i at foretage en overordnet strategisk planlægning for vindmøller ved generelt at fastsætte et større afstandskrav en 4 gange møllehøjden.

Løsningsforslag: Mulighed for at stille generelle krav om større afstand end 4 gange vindmøllehøjden.

Bestemmelse: BEK nr. 1590 af 10/12/2014, § 2, stk. 4.

4.3.7 Mulighed for byudvikling i OSD områder

Problemstilling: Som hovedregel skal OSD og NFI friholdes for byudvikling, og der kan kun planlægges for placering af boligområder og mindre ikke grundvandstruende anlæg, hvis området er kortlagt, og der ikke er andre alternative muligheder. Det fremgår imidlertid, at fx boligområder ikke udgør en risiko for grundvandsressourcer, og der bør derfor være mulighed for at planlægge for byudvikling til ikke grundvandstruende anvendelser som fx boliger, så længe der tages hensyn til grundvandsbeskyttelsen.

Løsningsforslag: Mulighed for byudvikling til ikke grundvandstruende anvendelser i OSD-områder.

Bestemmelse: Statslig udmelding til vandplanernes retningslinjer 40 og 41 i forhold til byudvikling og anden ændret arealanvendelse i Områder med Særlige Drikkevandsinteresser (OSD) og indvindingsplande.

4.3.8 Naturbeskyttelseslovens skiltebestemmelser

Problemstilling: Naturbeskyttelsesloven indeholder et forbud mod skiltning i det åbne land med undtagelse af specifikt nævnte muligheder for skiltning. Det betyder, at bl.a. mulighederne for skiltning til erhverv i det åbne land er begrænsede. Bekendtgørelse nr. 1328 indeholder detaljerede retningslinjer for, hvordan skiltningen skal udformes. I områder, der ikke er udbyggede, og hvor skiltning kan ses fra det åbne land, gælder ligeledes restriktive retningslinjer.

Løsningsforslag: Give byrådet mulighed for at fastlægge retningslinjer for og efter en konkret vurdering at give tilladelse til yderligere skiltning i det åbne land. Sikre, at bekendtgørelse nr. 1328 alene gælder for områder, der ikke er omfattet af en lokalplan.

Bestemmelse: Naturbeskyttelseslovens § 21 samt bekendtgørelse nr. 1328 af 11/12/2006

4.3.9 Administration af strandbeskyttelseslinjen

Problemstilling: Kystdirektoratet er myndighed på strandbeskyttelseslinjen. Praksis er restriktiv og forhindrer i nogle tilfælde små tiltag som udkigsposter og læhegn; i andre tilfælde konkrete og allerede lokalplanlagte projekter for bl.a. ferieboliger på et havneareal.

Løsningsforslag: Mulighed for, at byrådet kan meddele dispensation fra strandbeskyttelseslinjen, og at byrådet kan ophæve strandbeskyttelseslinjen ved vedtagelse af lokalplanlægning.

Bestemmelse: Naturbeskyttelseslovens § 15 og § 65

4.3.10 Planlovens landzonebestemmelser

Problemstilling: Det overordnede formål med planlovens landzonebestemmelser er at undgå spredt og uplanlagt bebyggelse i det åbne land. Det er i praksis begrænset, hvad byrådet kan meddele landzonetilladelse til, og det er sjældent muligt at planlægge for udvikling i det åbne land. Samtidig er grænsen for, hvad der ikke kræver landzonetilladelse lav såvel i det åbne-land som i afgrænsede landsbyer. Fx kræver bebyggelse og udstykning i landsbyer også landzonetilladelse, selvom landsbyen er omfattet af en lokalplan, der regulerer udstykning og bebyggelse

Løsningsforslag: For at sikre et fokus på muligheder for vækst i det åbne land og landsbyer foreslås følgende:

1. Mulighed for at meddele landzonetilladelser ud fra en konkret vurdering, der ikke begrænses af restriktiv praksis. Det vil fx kunne give mulighed for at tillade mindre erhverv på beboelsesejendomme i landzone, nye boliger og udhuse over 100 m² i landzone, ligesom kravet om at ny bebyggelse skal etableres i tilknytning til eksisterende bebyggelse kan erstattes af en konkret vurdering.
2. Grænsen for, hvad der ikke kræver landzonetilladelse jf. PL § 36 hæves, så fx udhuse på op til 100 m², udvidelse af helårsboliger op til 350 m², søer og regnvandsbassiner under 1.000 m², ridebaner på op til 20 x 40 m, rodzoneanlæg, mindre teknikkabiner ved antenner og husstandsvindmøller og terrænreguleringer ikke kræver landzonetilladelse.
3. Mulighed for at opføre mindre bygninger, såsom toiletbygninger, bålhytter, shelters, legepladser og lign. på arealer udpeget i kommuneplanen til rekreative områder eller i områder, der er lokalplanlagt, uden landzonetilladelse.
4. Mulighed for, at udstykninger, bebyggelse og anlæg i landsbyer, der er omfattet af lokalplaner uden bonusvirkning, kan ske uden landzonetilladelse, hvis lokalplanen indeholder bestemmelser, der regulerer udstykning, bebyggelse og anlæg.
5. Mulighed for at meddele byggetilladelse samtidig med, at landzonetilladelsen offentliggøres jf PL § 60, stk. 6.
6. Mulighed for at tillade nybyggeri til erhverv på max 500 m² på nedlagte landbrugsejendomme, hvor driftsbygningerne er fjernet inden for de sidste 5 år, så § 37 udvides til at opføre nybyggeri

Bestemmelse: PL § 35-37 samt PL § 60, stk. 6.

4.4 Beskæftigelse og erhverv

4.4.1 En mere fleksibel og effektiv beskæftigelsesindsats

Problemstilling: Der er brug for at sikre virksomhederne den nødvendige arbejdskraft – når de har behov og med de kompetencer, de har behov for til at kunne styrke væksten. Ud over de allerede nu begyndende flaskehalse på arbejdsmarkedet inden for f.eks. It-området, bygge/anlæg og industrien kommer også store udenlandske investeringer med et behov for arbejdskraft.

Løsningsforslag: I den sammenhæng er det vigtigt entydigt at kunne bruge ressourcerne på sikring af kvalificeret og rettidig arbejdskraft – dvs. undgå at skulle binde unødige ressourcer på dokumentation og administration.

Bestemmelse: De som udgangspunkt ønskede frihedsgrader er til en vis grad i dag sikret gennem lov om frikommuner m.v. (Bekendtgørelse nr. 550 af 18. juni 2012) samt Bekendtgørelse nr. 215 af 1. marts 2012 om frikommuneforsøg på beskæftigelses- og sygedagpengeområdet. Disse frihedsgrader ønskes udvidet.

4.4.2 Enklere administration af specialiseret udenlandsk arbejdskraft

Problemstilling: Mange virksomheder er dybt afhængige af mulighederne for at kunne tiltrække og fastholde højt specialiseret arbejdskraft. I nogle tilfælde kommer, eller kan denne arbejdskraft kun rekrutteres fra udlandet. Både virksomheder og (potentielle) udenlandske medarbejdere oplever ofte at de administrative procedurer vedr. det at bo og arbejde i Danmark er meget omfattende og unødigt besværlige. Nogle oplever reglerne og procedurer som så besværlige, at de enten opgiver på forhånd, undervejs, eller at rekrutterede udenlandske medarbejdere afslutter eller afkorter deres ophold og arbejde i Danmark før tid.

Løsning: De deltagende kommuner ønsker at smidiggøre sagsgangen og de administrative procedurer for virksomheder og udenlandske medarbejdere, herunder, at flest mulige af de administrative procedurer i videst mulig udstrækning kan løses så tæt på den enkelte virksomhed og udenlandske medarbejdere som muligt i/af kommunen.

Formålet er at gøre det nemmere for både virksomheder og udenlandske medarbejdere og dermed øge mulighederne for at tiltrække arbejdskraft og styrke virksomhedernes vækst og udviklingsmuligheder.

Bestemmelse:

4.4.3 Enklere administration af kvalificeret udenlandsk arbejdskraft

Problemstilling: Mange virksomheder benytter udenlandsk arbejdskraft, enten fordi det er den mest kvalificerede, er den eneste tilgængelig, eller af andre årsager. Reglerne både for at bo og arbejde i Danmark kan for både virksomheder og medarbejdere opleves som indviklede. Derfor er der ofte eksempler på at reglerne ikke følges. Derudover er der også mange eksempler på at virksomheder og udenlandske medarbejdere helt bevidst bryder gældende regler for det at bo og arbejde i Danmark.

Indhold

1. Indledning.....	1
2. Baggrund for ansøgningen	1
2.1 Centrale og fælles udfordringer	2
2.2 Overordnede lovgivningsmæssige barrierer.....	2
3. Formål med frikommuneforsøgene.....	3
4. Eksempler på mulige løsninger gennem konkrete forsøg	3
4.1 Smartere processer	3
4.1.1 Overførsel til byzone uden lokalplan	3
4.1.2 Udvidet adgang til tillæg til lokalplaner ved mindre ændringer.....	4
4.1.3 Byzonetilladelser	4
4.1.4 Adgang til generelle dispensationer fra lokalplaner.....	4
4.1.5 Redegørelseskravet i lokalplaner.	5
4.1.6 Mindre ændringer af kommuneplanen uden kommuneplantillæg	5
4.1.7 Udvidet delegationsadgang til ændringer af kommuneplanrammer	5
4.1.8 Øget adgang til midlertidighed i planlægningen.....	5
4.1.9 Generel nedsættelse af høringsfristerne.....	5
4.1.10 Ændring af lokalplanområdet ved den endelige vedtagelse	6
4.1.11 Konsulentbistand til lokalplanlægning	6
4.1.12 Udpeging af bevaringsværdige bygninger	6
4.2 Fleksibel planlægning for detailhandel	7
4.2.1 Udvidelse af bymidter.....	7
4.2.3 Mulighed for udvalgswarebutikker over 2.000 m ²	7
4.2.4 Detailhandel i bydelscentre	7
4.2.5 Store udvalgsvarer som ny kategori i detailhandelsbestemmelserne.....	7
4.3 Øget kommunalpolitisk råderum.....	8
4.3.1 Øget samspil mellem miljø- og planlovgivning	8
4.3.2 Generel ophævelse af beskyttelseslinjer i byzoner	8
4.3.3 Smidigere administration af kystnærhedszonen	9
4.3.4 Prioriteret miljøtilsyn.....	9
4.3.5 Statslige interesser i forhold til udlæg og rummelighed	9
4.3.6 Vindmølleplanlægning	10
4.3.7 Mulighed for byudvikling i OSD områder.....	10
4.3.8 Naturbeskyttelseslovens skiltebestemmelser	10

Løsning: De deltagende kommuner ønsker at smidiggøre sagsgangen og de administrative procedurer, justere og optimere informationen til virksomheder og (potentielle) udenlandske medarbejdere, samt styrke den individuelle vejledning af virksomheder og udenlandsk arbejdskraft.

Formålet er både, at gøre det nemmere for både virksomheder og udenlandske medarbejdere at have/være udenlandsk arbejdskraft i Danmark og at begrænse antallet og omfanget af virksomheder og medarbejdere, der ikke følger de gældende regler.

Bestemmelse:

5. Omfattede kommuner

Denne frikommuneansøgning indsendes med Viborg Kommune som netværksansvarlig frikommune på vegne af kommunalbestyrelser og byråd i følgende kommuner:

- Favrskov
- Hedensted
- Horsens
- Norddjurs
- Odder
- Randers
- Samsø
- Silkeborg
- Skanderborg
- Syddjurs
- Viborg
- Aarhus

<i>4.3.9 Administration af strandbeskyttelseslinjen</i>	10
<i>4.3.10 Planlovens landzonebestemmelser</i>	11
4.4 Beskæftigelse og erhverv	12
<i>4.4.1 En mere fleksibel og effektiv beskæftigelsesindsats</i>	12
<i>4.4.2 Enklere administration af specialiseret udenlandsk arbejdskraft</i>	12
<i>4.4.3 Enklere administration af kvalificeret udenlandsk arbejdskraft</i>	12
5. Omfattede kommuner	13

